

Werkplan voorschool KC De Ontdekking

juni 2020

Voorwoord

De Ontdekking is een Kindcentrum voor kinderen van 0-13 jaar en we zijn open van 7:00 tot 18:30 uur. In het Kindcentrum werken verschillende partners in een betekenisvolle, rijke en uitdagende omgeving als één team samen aan een optimale en brede ontwikkeling van alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

Het team heeft een duidelijke visie op ontwikkelen en leren: de ontwikkelingsgerichte visie. De aanduiding 'ontwikkelingsgericht' (OGO) wil vooral zeggen dat volwassenen er opzettelijk op uit zijn om kinderen verder te helpen in hun ontwikkeling. Vanuit deze visie leren kinderen in aansluiting op wat zij al weten, maar het moet wel nieuw of uitdagend zijn om daadwerkelijk van leren te kunnen spreken. Het team van De Ontdekking wil ieder kind een beetje slimmer, handiger, verantwoordelijker, vrijer, creatiever en nieuwsgieriger maken.

Voor het kindcentrum is een werkplan gemaakt, waarin de visie, uitgangspunten en doelen zijn opgenomen. In het hele centrum wordt gewerkt vanuit een Ontwikkelingsgerichte methodiek voor de kinderen van 0-13 jaar. Er wordt ingezet op dagelijkse activiteiten én het aanbod van betekenisvolle activiteiten rond het thema in de groepen.

In dit werkplan voorschool staan uitgangspunten en doelstellingen beschreven die wij hanteren bij het begeleiden van peuters op onze voorschool. Het wordt als basisdocument gebruikt door de pedagogisch medewerkers, intern begeleider en directie.

In dit document wordt beschreven:

1. Visie/Missie
2. Pedagogisch beleid
3. Didactisch handelen
4. Taalontwikkeling
5. Motorische ontwikkeling
6. Kunst en Cultuur
7. Natuur en Milieu
8. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
9. Organisatie
10. Ouders
11. Peuterzorg
12. Feesten en vieren

1. Visie/Missie: Startblokken van Basisontwikkeling

De methodiek

Voor onze peuters werken we met **Startblokken van Basisontwikkeling**. Dit is het pedagogisch werkplan om de ontwikkeling van baby's, peuters en jonge kleuters optimaal te **stimuleren**. Het is een landelijk erkend werkplan met een uitgewerkte visie voor de opvang, vorming en educatie van jonge kinderen. Binnen Startblokken hebben onze pedagogisch medewerkers een belangrijke taak om kinderen te **leren spelen** en hen daarvoor de nodige ruimte te bieden.

Ontwikkeling van jonge kinderen vraagt om een brede aanpak. Van meet af aan is Startblokken zo'n aanpak. Méér dan woordenschat en taal. Spel als basis en volwassenen die meedoen op het juiste moment. Het is een aanpak, géén vastomlijnd cursorisch aanbod.

Basisontwikkeling, het werkplan voor de onderbouw van de basisschool, bestaat al sinds 1990. In 2001 is Startblokken, als werkplan voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten van peuters en jonge kleuters verschenen. In 2007 is dit werkplan uitgebreid voor medewerkers van de kinderopvang.

De methodiek is gebaseerd op de cultuurhistorische theorie zoals ontwikkeld door Lev Vygotskij (1896-1934). Dit pedagogisch concept en werkplan wordt verder ontwikkeld en uitgebouwd op de VU te Amsterdam door prof. dr. Bert van Oers. Voor de kinderen van nul tot acht jaar betekent het dat ze leren door spelen en handelen. Bij het oudere kind wordt de onderzoeksactiviteit de motor voor verdere ontwikkeling.

Op onze voorschool krijgen kinderen de ruimte peuter te zijn en in hun eigen tempo de wereld om zich heen te ontdekken. We nodigen kinderen steeds uit mee te doen aan activiteiten die uitdagen tot ontwikkeling. Uitdagen wil zeggen dat wij **op de ontwikkeling vooruit** willen **lopen**; het kind voorhouden wat het gaat leren als het mee gaat doen. 'Kijk, als we het samen doen gaat het al. Zo leer je en daarna kun je het zelfstandig en alleen.' Daarom volgen we het kind niet, maar **dagen we het juist uit** te doen wat het zelf nog net niet kan, maar wel met onze hulp. We willen gaan zitten in 'de zone van naaste ontwikkeling' en dat is nou precies de kern van de ontwikkelingsgerichte visie.

Uitgangspunten

We hanteren de volgende uitgangspunten:

- **Een holistische benadering** : onderdelen van de brede ontwikkeling (zoals samen spelen en samenwerken; communiceren, initiatieven nemen en plannen maken) zijn verbonden aan kennis en vaardigheden (zoals gereedschap hanteren, woordenschat, schrijven, meten, etc.). Ontwikkeling voltrekt zich in **samenhang**. Emotionele -, motorische, cognitieve - en taalontwikkeling ontwikkelen zich in samenhang door deel te nemen aan **betekenisvolle activiteiten**.

- Ontwikkeling is een **cultureel proces**: kinderen zijn aangewezen op hun omgeving. Volwassenen, maar óók jongere en oudere kinderen zorgen voor het nodige contact/interactie waarbinnen leer- en ontwikkelingsprocessen worden aangeboord. Kinderen hebben dus **anderen nodig** om zich verder te ontwikkelen.

- **Eerst participeren dan leren:** ontwikkelen gaat beter als kinderen deelnemen aan activiteiten die ze in hun sociaal culturele werkelijkheid tegenkomen. Het gaat hierbij **om échte (dagelijkse) activiteiten**, waarin kinderen inbreng hebben in de keuze en in de planning.
- **De zone van de naaste ontwikkeling**, waarbij een kind graag wil **deelnemen** aan een activiteit, maar waarvan hij niet alle elementen zelfstandig uit kan voeren. Een andere deelnemer (een kind, een groepje kinderen, een volwassene) neemt dit deel geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening. Zo leren kinderen steeds beter deel te nemen aan de activiteiten.
- **De volwassene is deelnemer** aan de gezamenlijke activiteiten en dat kan in verschillende rollen: bijvoorbeeld door voor te doen, te coachen, te instrueren, in gesprek te gaan.
- Kinderen worden **uitgedaagd en geholpen** in het construeren van eigen 'instrumenten' voor het oplossen van betekenisvolle problemen. Zelf zin geven: Een kind neemt de verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling als hij persoonlijk **betrokken** is, zelf **initiatieven** neemt en de eigen **betekenis** kan herkennen en verkennen.
- Er is sprake van een **systematisch en hypothetisch** leertraject: je gaat verder waar je in ontwikkeling was gebleven.
- Ontwikkeling komt tot stand vanuit een complex geheel van begaafdheden, karakter, milieufactoren en de pedagogische sfeer thuis en bij het kindcentrum. Er zijn dus **verschillen**. Door met interessante activiteiten/thema's te werken, worden voor alle kinderen mogelijkheden gecreëerd (leer)doelen te bereiken vanuit die persoonlijke zingeving. Verschillen worden niet ervaren als belemmerend maar als **verrijkend**.
- Samenwerken met ouders als partners in de zorg om het kind is een belangrijk uitgangspunt. Samenwerking met externe partners in de zorg om een kind is dan ook altijd samen met ouders.

2. Pedagogisch beleid

Pedagogische doelen

- Ervaren van sociale en emotionele veiligheid.

Een kind kan zich pas goed ontwikkelen als voldaan is aan de basiskenmerken: **emotioneel vrij zijn, zelfvertrouwen hebben en nieuwsgierig zijn.**

De rol van de volwassene is hierbij van belang. Zij moet een **vertrouwensband** opbouwen met het kind. We denken hierbij aan een beperkt **aantal vaste en vertrouwde gezichten** betrokken bij het kind. De kinderen voelen zich erkend en ervaren een gevoel van respect als de volwassene **sensitief en responsief handelt**. Het kind moet in alle eigenheid volop kansen ervaren. We vinden het belangrijk om een **herkenbare, veilige omgeving** te creëren met **vaste rituelen en activiteiten**, waarin kinderen zich veilig, vertrouwd en op hun gemak voelen. Iedereen moet zich 'thuis' kunnen voelen in het gebouw en bij elkaar. Aan ieder kind wordt voor de start op de voorschool een mentor toegewezen. Dit is één van de pedagogisch medewerkers die op de groep werkt. Deze volgt de ontwikkeling en het welbevinden van een kind en brengt deze in kaart. De mentor bespreekt de ontwikkeling van een kind met de ouders op georganiseerde gespreksmomenten. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders.

- Ontwikkelen van sociale competenties.

Ontwikkeling is sociaal-cultureel bepaald. Kinderen leren door deelname aan de sociaal-culturele wereld. Diversiteit is een kenmerk van die sociaal-culturele wereld. Door ervaringen op te doen met andere mensen is het mogelijk te groeien. Kinderen gaan samen de wereld ontdekken. Ze staan er niet alleen voor, omdat ze met hun groepsgenoten en de volwassene **écht samenwerken, samen ontdekken** en elkaar **goed aanvullen**. De kinderen leren zo over de wereld, over verschillen tussen elkaar én natuurlijk over zichzelf. De kinderen ontwikkelen daardoor een **positieve houding**, worden **nieuwsgierig**, leren hun **grenzen te verleggen** én zich **verantwoordelijk** te **voelen** voor de wereld om hen heen.

- Zelfredzaamheid en zelfstandigheid.

Vanaf het moment dat kinderen bij ons binnenkomen richten we ons op **zelfredzaamheid en zelfstandigheid**. We leren de kinderen zelf te doen wat je zelf kan. Daarnaast leren we kinderen het **initiatief** te nemen voor dat wat belangrijk is om te leren. Dit is essentieel voor een goede en positieve leerhouding en het ontwikkelen van een positief en reëel zelfbeeld. Bovendien is het de basis voor een goede samenwerking met anderen nu en in de toekomst. We willen dat onze kinderen actieve, betrokken, kritische, zorgzame burgers zijn en worden.

- Ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Kinderen verschillen in hun ontwikkelingsmogelijkheden, ontwikkelingstempo en in behoeften aan ondersteuning bij ontwikkeling en leren. Deze **verschillen zien we als rijkdom**. Je bent **allemaal uniek en mag zijn wie je bent**. Ieder kind met zijn eigen talenten. We zijn er altijd op uit de **mogelijkheden** waarover kinderen al beschikken **systematisch uit te breiden**. De volwassene **heeft hoge verwachtingen** van alle kinderen en zoekt bij elk kind steeds naar '**de zone van naaste ontwikkeling**' om zo uit alle kinderen te halen wat erin zit. Hiervoor is een **rijke, uitdagende (speel-/leer) omgeving en kennis** van de professional over de ontwikkeling van kinderen belangrijk. Bij de jonge kinderen is hierbij het spelmotief uitgangspunt voor handelen.

- Ontdekken van normen en waarden.

We vinden het belangrijk, dat elk kind de kans krijgt zich de **waarden en normen**, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waar het deel van uit maakt. Ons uitgangspunt is dat kinderen met elkaar moeten **leren** omgaan. **Respect** voor elkaar staat hoog in het vaandel en algemene normen en goede omgangsvormen vinden

we belangrijk. De **volwassene geeft hierin het goede voorbeeld**. We realiseren ons namelijk dat kinderen ervaren en leren van wat wij doen, niet van wat wij zeggen te doen. We leren kinderen om problemen op te lossen, echt te luisteren naar anderen en het uitpraten als je iets dwars zit. We accepteren geen enkele vorm van agressie. Ook pesten wordt niet geaccepteerd.

- Bevorderen van maatschappelijke participatie.

Kinderen doen iets of produceren iets waar ook anderen iets aan hebben. Ze voeren een **echte, verantwoordelijke taak** uit in de **samenleving**. Ze leren er zelf van en ze zien er de **zin** van in. We gaan ervan uit dat het zelfvertrouwen van het kind groeit als het ervaart dat het zelf iets kan, iets weet, iets mag en dat wij daar waardering voor hebben.

- Bevorderen van levensechte oriëntatie en ontmoeting.

We kiezen voor **interessante, betekenisvolle thema's** in alle groepen, zodat **de kinderen ook mee willen doen** in de activiteiten om zo te leren en ontwikkelen. Kinderen maken in levende lijve en op locatie kennis met mensen, activiteiten, beroepen, leef- werk- en woonsituaties.

- Het oefenen van specifieke competenties met enige levensechte elementen.

Kinderen doen mee in hun groepen als het ergens over gaat. Ze voelen zich **betrokken**. Er zijn daarom altijd **interessante en actuele thema's** in hun groep. Zij hebben steeds contact met de **echte buitenwereld** en ze worden zich bewust van de groeiende mogelijkheden om goed mee te kunnen doen. Kinderen oefenen competenties dan ook niet in een 'losse' leersituatie, maar we zoeken steeds **naar levensechte elementen** om de brede ontwikkeling te stimuleren. Er komt een (ervarings-) deskundige bij of levensechte materialen om mee te werken, we creëren een minionderneming of er wordt naar een echt eindproduct toegewerkt.

Dagritme en rituelen

Eerste keer

De eerste keer dat de peuters komt spelen mogen ouders zo lang mee blijven doen als zij denken dat prettig is voor hun kind. De eerste 3 maanden is een wenperiode voor uw kind. Na 3 maanden kijken we samen hoe het gaat met uw kind m.b.v. een stand van zaken verslag (entreeperiode).

De wenperiode is bedoeld om elkaar te leren kennen, hetgeen geldt voor het kind, de ouder en de pedagogisch medewerker. Daarnaast is het ook van belang om het gebouw, de andere kinderen en de overige pedagogisch medewerkers te leren kennen.

Wennen vereist zorgvuldigheid, omdat dit de basis legt voor het verdere verloop van de ontwikkeling van een kind. Iedereen heeft een wenperiode nodig, maar de duur is afhankelijk van het kind. Wanneer het kind het moeilijk heeft, is het de taak van de pedagogisch medewerker om dit aan de ouder te laten weten. Het kind is pas gewend als het een plaats in de groep heeft. Voor sommige kinderen duurt dat langer; de pedagogisch medewerker is hier alert op. Wij gaan er vanuit dat alle kinderen zich uiteindelijk gaan 'thuis voelen' in de opvang ieder kind uit dit op zijn eigen manier. Is dit echter na een lange periode nog niet het geval, dan wordt er samen met de ouder en eventueel de directie naar een passende oplossing gezocht.

Dagritme

Voor de peuter is ritme en regelmaat van groot belang. Dit zorgt voor veilige basis. Op onze voorschool zijn drie vaste pedagogisch medewerkers en er is sprake van een eigen groepsruimte met een vaste plaats voor alle materialen.

De groepssamenstelling is op een vaste dag hetzelfde. Natuurlijk komen er nieuwe peuters bij en stromen de oudste peuters door naar de kleutergroep. Onze dagdelen verlopen steeds volgens dezelfde indeling:

- **Ontvangst** door de pedagogisch medewerkers. Ouders kunnen even meespelen met hun kind en op hun gemak afscheid nemen.
- Bij de **openingskring** worden de namen voorgelezen. De pedagogisch medewerker vertelt ook wie die dag het hulpje mag zijn. In kleine/grote kringen praten we hierna over het thema, zingen een liedje of lezen voor.
- Daarna gaan de kinderen lekker **spelen**. De pedagogisch medewerkers spelen mee.
- Rond 10:00u gaan we **opruimen**. De kinderen ruimen dan op in de activiteit waar ze op dat moment zijn. De pedagogisch medewerkers helpen de kinderen bij het opruimen. Als de kinderen klaar zijn en hun handen hebben gewassen, gaan ze aan de grote tafel zitten.
- **Ochtend:**
  - Dan zingen we een **liedje**, waarna we **fruit** eten en samen **drinken**.
  - Na het drinken doen we een **plasrondje** en **verschonen** we (indien nodig) de kinderen die nog niet zindelijk zijn.
  - Hierna doen we **spelactiviteiten** in kleine groepjes.
- **Middag:**
  - Dan zingen we een **liedje** en gaan **drinken**.
  - Hierna gaan we lekker naar buiten. Als het slecht weer is spelen we binnen of in het speellokaal.
- Om 11:45 of 14:15 uur worden de kinderen weer opgehaald op de voorschool.

Binnen het vaste dagritme worden dagelijks **dezelfde rituelen** uitgevoerd.

- Het moment van afscheid nemen
- Het moment met het beginnen van vrij spel
- Het sociale moment van samen naar buiten gaan om te spelen.
- Het afsluitende moment van met elkaar het liedje "Dan gaan we weer naar huis toe." Zingen.
- Het vanzelfsprekende moment van ophalen van de peuter
- Het zingen van liedjes op vaste momenten:
  - Na de inloop: "Goede morgen allemaal"
  - Voor het opruimen: "Wij gaan opruimen"
  - Voor het buitenspelen: "Buiten spelen"
  - Voor het gymmen: "lekker gymmen"
  - Na het buiten spelen: "Stampen 1 en 2"
  - Voor het eten: "Smakelijk eten"
  - Voor het naar huis gaan: "Dan gaan we weer naar huis toe"

Plaats van de activiteiten

Onze activiteiten vinden plaats in het lokaal van de voorschool, de speelzaal (bewegingsactiviteiten), de kunstnaller (creatieve activiteiten), de talentzaal (presenterende activiteiten), het ontdekplein (thematische activiteiten), de lokalen van de groepen 1-2 (meedoen in thematische activiteiten) en het 0-4 buitenspeelplein. Deze ruimtes bevinden zich allemaal binnen ons gebouw en kinderen gaan hier enkel onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers naar toe.

Afscheid nemen

Wanneer de ouders na de inloop weggaan wordt **duidelijk** afscheid genomen.

Als een peuter moeite heeft met afscheid nemen, vangt een van de pedagogisch medewerkers het kind op en wordt er samen naar de ouder gezwaaid. Ouders wordt uitdrukkelijk gevraagd duidelijk aan te geven dat ze weggaan, maar dat ze ook weer terugkomen. Dat komt het **vertrouwen** van kinderen ten goede en zo wordt het afscheid makkelijker.

Aandacht en waardering

De pedagogisch medewerkers hebben **aandacht** voor de kinderen en luisteren aandachtig naar de peuter. De aandacht wordt evenwichtig over de peuters verdeeld.

Pedagogisch medewerkers nemen regelmatig tijd om apart met een peuter, of een groepje peuters te spelen en in gesprek te gaan. Pedagogisch medewerkers **spreken met zachte stem**. Zij spreken rustig met de kinderen en roepen niet. Wanneer een kind verder weg is gaat de pedagogisch medewerker naar het kind toe.

Omdat de pedagogisch medewerkers met zijn tweeën met de groep werken, waken zij ervoor elkaar te overstemmen.

Respectvolle benadering

De pedagogisch medewerker **respecteert** het kind zoals het is, en probeert niet om het kind te veranderen. De kinderen worden aangesproken met hun eigen naam. Verder vinden we het belangrijk dat kinderen **serius** worden genomen en dat ze **geaccepteerd** worden zoals ze zijn.

Positieve benadering

De peuters worden door de pedagogisch medewerkers **positief** benaderd. Er worden regelmatig **complimentjes** uitgedeeld. Bij zo'n complimentje benoemt de pedagogisch medewerker wat ze goed vindt aan het gedrag van het kind, en waarom ze zo tevreden is over het gedrag van het kind.

Normen, waarden en gewenst gedrag

Binnen het kindcentrum zijn heldere **omgangs- en gedragsregels**, welke gelden voor alle grote en kleine mensen. De kinderen leren beleefdheden als "dankjewel" en "alsjeblieft" zeggen.. of "wat zeg je" als ze iets niet hebben verstaan.

We zijn duidelijk over wat wel en niet mag. Ook dit draagt bij aan een veilige en voorspelbare omgeving voor kinderen. Bij de ontwikkeling hoort het ontdekken van de eigen grenzen. De pedagogisch medewerkers zorgen voor **duidelijkheid** en zijn **consequent**. Gedrag wat wenselijk is wordt **geprezen**, gedrag wat in strijd is met onze normen en waarden wordt afgekeurd. Daarbij wordt **uitgelegd** waarom bepaald gedrag goed of fout is. Wanneer kinderen geconfronteerd worden met teleurstellingen leren pedagogisch medewerkers hen hiermee om te gaan. De pedagogisch medewerkers geven de kinderen **het goede voorbeeld** en leven gewenst gedrag voor.

Ontwikkeling stimuleren

Op onze voorschool krijgen kinderen de ruimte peuter te zijn en in hun eigen tempo de wereld om zich heen te ontdekken. We nodigen kinderen steeds uit mee te doen aan activiteiten die uitdagen tot ontwikkeling.

Uitdagen wil zeggen dat wij **op de ontwikkeling vooruit** willen **lopen**; het kind voorhouden wat het gaat leren als het mee gaat doen. 'Kijk, als we het samen doen gaat het al. Zo leer je en daarna kun je het zelfstandig en alleen.' Daarom volgen we het kind niet, maar **dagen we het juist uit** te doen wat het zelf nog net niet kan, maar wel met onze hulp. We willen gaan zitten in '**de zone van naaste ontwikkeling**' en dat is nou precies de kern van de ontwikkelingsgerichte visie.

Emotionele betrokkenheid.

De pedagogisch medewerkers hebben heel duidelijk een **voorbeeldfunctie**. Zij leren kinderen **sociale vaardigheden** door deze zelf **voor te doen**, uit te leggen waarom dit gedaan wordt en indien nodig een kind erop aan te spreken.

Sociale competentie

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan. Als volwassene geven we de kinderen hierin het goede voorbeeld (woordgebruik, gewenst gedrag voorleven, waarden en normen, positieve houding, uitstraling).

De pedagogisch medewerkers geven de ruimte aan: **Het samen ondernemen van activiteiten.**

Peuters leren van en met elkaar; het motto "samen spelen, samen delen" speelt een grote rol. Op onze voorschool wordt gewerkt aan de sociale competentie van de peuters. We leren peuters op een prettige, sociale manier **met elkaar omgaan**.

Zo leren zij bijvoorbeeld:

- Speelgoed met andere kinderen **leren delen**.
- Tijdens het eten en drinken leren kinderen **op hun beurt te wachten** en elkaars namen.
- De peuters leren samen op te ruimen. Kinderen leren dat **opruimen** niet vanzelf gaat en dat je elkaar daarbij kunt **helpen**. Op speelse wijze wordt een zekere mate van **discipline** aangeleerd.
- Tijdens gesprekken leren peuters **naar elkaar te luisteren**. Tijdens gesprekjes proberen we alle kinderen erbij te betrekken.
- In kleine gesprekjes leren we de kinderen elkaar uit te laten praten, voordat ze zelf gaan praten.
- (Oudere) kinderen krijgen de mogelijkheid andere (jongere) kinderen te **helpen** (bijv. bij jassen aandoen)

Ontwikkeling van de zelfstandigheid

De pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke taak in het stimuleren van de zelfstandigheid van de kinderen. De pedagogisch medewerkers bieden de peuters de mogelijkheid om nieuwe dingen te ontdekken en peuters worden gestimuleerd om zelf dingen te proberen. We leren de kinderen dat je **fouten mág maken** en: **'van proberen kun je leren'**.

Door middel van het geven van **complimentjes** worden peuters gestimuleerd dingen zelf te doen.

Voorbeelden zijn: jas ophangen, drinkbeker opruimen, materialen opruimen

We leren de peuters zelf keuzes te maken en zelf ruzietjes op te lossen. Hierin begeleiden we de kinderen op basis van de volgende vragen:

- Wat is er gebeurd? (bij beide partijen)
- Klopt het?
- Doorvragen.
- Hoe kunnen we dit oplossen?
- Hoe had je dit ook op kunnen lossen?
- Wat doe je de volgende keer?

Peuters moeten leren voor zichzelf op te komen en niet alles af te laten pakken. De pedagogisch medewerkers stimuleren de **weerbaarheid** van peuters door ze te leren onder woorden brengen waarom ze iets wel of niet willen. Ze leren hun **gevoelens benoemen**. Wanneer peuters een conflict met elkaar hebben zal de pedagogisch medewerker de kinderen **aansporen het zelf op te lossen**.

Hoe stimuleren we de zelfredzaamheid?

Het kind leert van de omgeving, de pedagogisch medewerker en de andere kinderen. Rituelen en dagritme zijn van belang.

- Inrichting van de ruimte. De kinderen kunnen zelf materialen kiezen
- Er is overzicht en structuur in de indeling, een logische ordening van de materialen.
- Alle materialen die kinderen op een plaats nodig hebben staan bij elkaar.
- Het aanbod van de materialen is overzichtelijk. Er wordt niet teveel tegelijk aangeboden, maar variatie en afwisseling ingebouwd.
- Wat kinderen zelf kunnen, laten we ze zelf doen. We stimuleren de kinderen het zélf te doen.

3. Didactisch handelen

Doelen

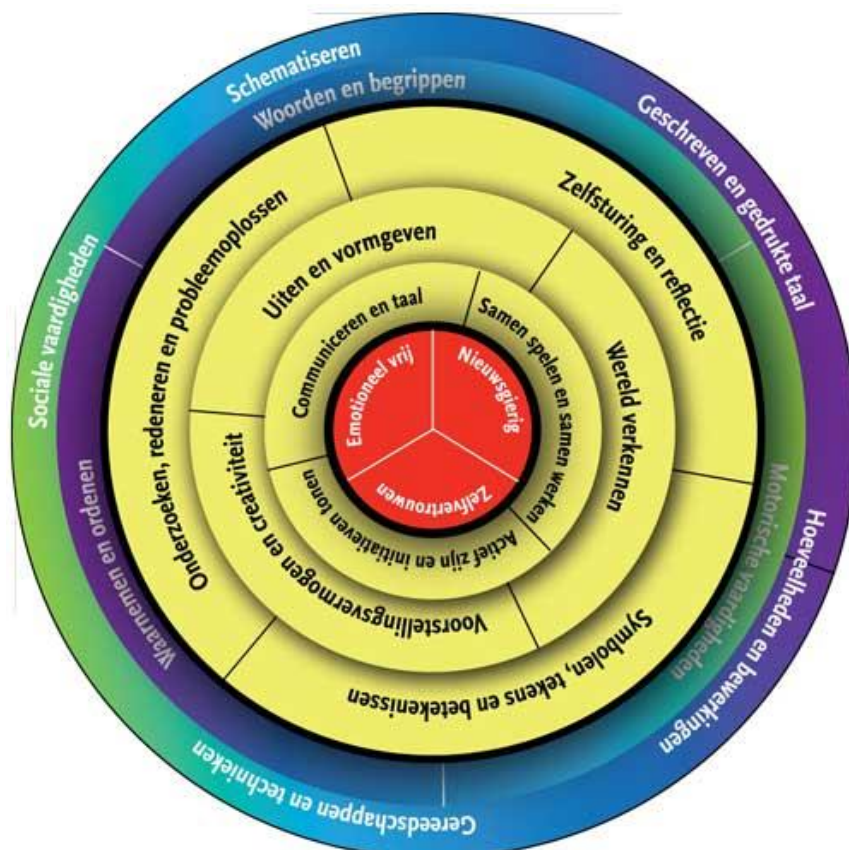
Startblokken van Basisontwikkeling is een pedagogisch werkplan om de ontwikkeling van baby's, peuters en jonge kleuters optimaal te stimuleren.

Het zorgt ervoor dat pedagogisch medewerkers, peuterpedagogisch medewerkers en leerkrachten zich niet louter vastbijten in een aanbod van taal- en woordenschatoefeningen, maar hen aangrijpingspunten laat zoeken bij de **spelontwikkeling** van jonge kinderen. In het - door de pedagogisch medewerker en leerkracht begeleide en gestuurde - spel liggen de beste mogelijkheden om taal en denken uit te lokken en te stimuleren. **Betekenisvolle spelactiviteiten** lokken interesse, enthousiasme en actieve betrokkenheid van kinderen uit. Dé voorwaarden voor een continue ontwikkeling voor jonge kinderen.

In Startblokken van Basisontwikkeling nemen kinderen deel aan spelactiviteiten en verkennen interessante actuele thema's. Het is een **doelgerichte aanpak** die aansluit bij wat de meeste jonge kinderen zelf willen: 'groot zijn', meedoen aan de wereld om zich heen en natuurlijk veel leren en nieuwsgierig blijven. De pedagogisch medewersters, pedagogisch medewerkers en leerkrachten zijn betrokken deelnemers en geven bewust sturing aan leer- en ontwikkelingsprocessen.

Brede ontwikkeling staat daarbij voorop. Sociaal competent handelen, taalontwikkeling, cognitieve ontwikkeling en persoonlijke zelfstandigheid versterken elkaar.

In Basisontwikkeling wordt deze verwevenheid duidelijk aangegeven en in doelen uitgewerkt.

Volwassenen doen mee

Volwassenen spelen een belangrijke rol. De kinderen hebben het aandeel van hun pedagogisch medewerkster, pedagogisch medewerker of leerkracht hard nodig. Ontwikkeling gaat niet vanzelf ook al moet je het wel zelf doen!

De rol van de pedagogisch medewerkster, pedagogisch medewerker en leerkracht heeft betrekking op:

- ontwerpen van goede **thema's**
- rijke leeromgeving **inrichten**
- handelingsgericht **observeren**
- **spelactiviteiten** als centrale activiteit zetten
- **begeleiden** met de 5 impulsen

Pedagogisch medewerksters, pedagogisch medewerkers en leerkrachten **doen mee** aan het voorbereiden van de activiteiten van de kinderen. Ze maken **samen** plannetjes, doen suggesties, vertellen verhalen en doen dingen voor.

Tijdens de activiteiten spelen ze mee, ze doen voorstellen en ze geven zetjes in de juiste richting.

Na de activiteiten is er het **gezamenlijke** terugkijken en nabespreken.

Natuurlijk geven zij ook voldoende ruimte voor eigen oplossingen, ideeën en uitingen van de kinderen.

NB. Een uitgebreid overzicht van de vaardighedenlijst voor volwassenen (Startblokken) is te vinden in de bijlage.

Thema's

Thema's zijn in Startblokken belangrijk. Jonge kinderen leren door bezig te zijn met onderwerpen uit de **echte wereld**. Startblokken speelt daarop in door kinderen te **betrekken** bij onderwerpen uit het leven van alledag, zoals naar de dokter gaan, brood kopen bij de Turkse bakker op de hoek, vissen bekijken in het zeeaquarium, de baby in bad doen en de verjaardagspost versturen.

Gezamenlijke thema's zorgen ervoor dat **gedeelde ervaringen** mogelijk worden. Elk kind komt immers wel eens bij de dokter. Minstens even belangrijk is dat gezamenlijke thema's ook veel kansen geven om van de **onderlinge verschillen te leren**: jij bent bij de dokter geweest omdat je erg verkouden bent, ik omdat ik ben gevallen.

Interessante kwesties komen zo vanuit verschillende gezichtspunten aan de orde. En natuurlijk doet de pedagogisch medewerkster/ pedagogisch medewerker / leerkracht ook een duit in het zakje, door haar ervaringen in te brengen, slimme opmerkingen te maken en nieuwe vragen te stellen: "Moest jij ook gewogen worden, toen je bij de dokter was?"

Spelactiviteiten

Spelactiviteiten vormen het hart van Startblokken van Basisontwikkeling.

Niet alleen omdat jonge kinderen niets liever doen, maar ook omdat spelactiviteiten de beste kansen geven op **leer- en ontwikkelingsprocessen**. Alles is te leren in goede spelactiviteiten! Baby's leren via contactspel de ander en hun omgeving kennen. Peuters en kleuters spelen om te experimenteren, te onderzoeken, te maken, te ervaren wat het is om samen te zijn, te praten en te denken met elkaar. In spel **ontwikkelen** jonge kinderen zich **optimaal**. Ze vinden wegen om zich steeds beter uit te drukken, zich dingen voor te stellen en te verbeelden, zich aan regels te houden.

Wanneer kinderen hun spelvaardigheid goed ontwikkelen worden ze sociaal en emotioneel bekwaam, gebruiken ze meer taal en ontwikkelen ze hun creativiteit.

Van contactspel, via 'doen alsof' naar steeds echter.

De pedagogisch medewerkster/ pedagogisch medewerker / leerkracht **is actief betrokken** op de spelactiviteiten in de groep. Zij zorgt voor een **samenhangend** en **gevarieerd** aanbod en **doet intensief mee** aan de ontwikkeling en verdieping van de spelactiviteiten van de kinderen. Zij heeft weet van de spelomgeving en attributen, oppert spelideeën, regisseert en speelt mee. Ook heeft zij oog voor het **toevoegen** van nieuwe ervaringen en handelings-mogelijkheden en zij zorgt voor **gesprekken** met groepjes kinderen over hun spel.

Spelactiviteiten die in Startblokken van Basisontwikkeling aan bod komen:

- spel waarin het maken van contact centraal staat
- spel met ongevormde materialen, zoals zand, water, speelklei
- spel met kosteloze materialen en natuurmaterialen
- spel waarin gebouwd en geconstrueerd wordt
- spel waarin rollen worden ingevuld en spelscripts tot stand komen
- spel met lezen, schrijven en rekenen & wiskunde

Zorgactiviteiten

In de groep zijn zorgactiviteiten aan de orde van de dag. Denk aan zorgen voor elkaar bij binnenkomst, toiletbezoek en samen eten en drinken. Maar ook zorgdragen voor de spullen in de groep.

4. Taalontwikkeling

Taal in Startblokken van Basisontwikkeling

Taalbegeleiding is een **integraal** onderdeel van de ondersteuning van de pedagogisch medewerkers aan alle kinderen in de groep.

Door handelingsgericht te observeren komen zij veel te weten. Niet alleen over de taalontwikkeling van de kinderen maar ook over de mogelijkheden voor taalactiviteiten met groepjes kinderen.

Gesprekken leren voeren, je mondeling goed kunnen uiten, woordenschatuitbreiding en beginnende geletterdheid hebben binnen Startblokken van Basisontwikkeling een duidelijke plaats.

Taal krijgt **alle aandacht** maar niet als een losse programmalijn.

Gesprekken

Gesprekken in de groep zorgen ervoor dat de stem van kinderen wordt gehoord.

Met elkaar praten is meer dan een vraag en antwoordspel. Het gaat om **echte interesse** in elkaars verhalen; om hardop denken, plannen maken, ideeën krijgen en natuurlijk na afloop samen bespreken hoe het is gegaan.

De gesprekken zijn **verbonden aan het thema in de groep** en aan de **verschillende activiteiten**. Wij noemen dat het **'inhoudelijke verhaal'**. Gespreksactiviteiten vinden ook plaats bij gebeurtenissen in de groep, zoals: Wij krijgen een nieuwe stofzuiger, juf is jarig, hoe zetten wij deze bos bloemen in een vaas, de moeder van Rachid moet naar het ziekenhuis.

Dat noemen wij **het 'verhaal van de groep'**. In Startblokken worden gesprekken vooral in de kleine kring gevoerd. Ook is er plaats voor de interactieve grote kring met tweetallen.

Verhalen, boeken en teksten

In Startblokken is veel aandacht voor de verhalen van de kinderen. Verhalen die voortkomen uit spel, en verhalen **die verbonden zijn aan de eigen ervaringen** en aan boeken en teksten die de groep in komen bij het thema dat speelt. De kinderen worden geholpen bij het **op verhaal komen** en zij worden begeleid in het verwoorden van wat ze echt te vertellen hebben. Verhalen worden ook vastgelegd in tekeningen en in eigen schrijfsels.

Ook in het samen lezen van prentenboeken komen de kinderen in contact met verhalen. Ze leren genieten van wat een ander geschreven heeft en leren het belang kennen van gedrukte taal.

De **verteltafel** is belangrijk omdat de kinderen daarbij verhalen spelen, vertellen en lezen in een activiteit die heel toegankelijk is.

Hoe stimuleren we taalontwikkeling en spreekvaardigheid

De pedagogisch medewerkers **spreken veel** met de kinderen en maken daarbij **oogcontact**.

De pedagogisch medewerkers verwoorden wat zij doen en wat er gebeurt.

De pedagogisch medewerkers **benoemen alles** en spreken **duidelijk verstaanbaar**.

Door alles te benoemen geven zij aan de peuter het goede voorbeeld.

Wanneer een peuter iets fout zegt herhaalt de pedagogisch medewerker datgene wat de peuter bedoelt in juiste bewoordingen. Dit gebeurt op een positieve belangstellende manier met aandacht voor het kind.

Wanneer een peuter zich niet goed kan uitdrukken, of dingen fout verwoordt, helpt de pedagogisch medewerker, door de inhoud **juist te formuleren**.

De pedagogisch medewerker helpt het kind ook door de eerste klank van een woord of het eerste woord van een zin te noemen, waardoor het kind het woord of de zin afmaakt.

De beide pedagogisch medewerkers waken ervoor dat zij tegelijkertijd aan het woord zijn. Bij groepsactiviteiten is slechts een van de twee pedagogisch medewerkers aan het woord. De ander geeft het goede voorbeeld met een actieve luisterhouding.

Daarnaast stimuleren we ouders hun kind voor te lezen en naar de bibliotheek te gaan en attenderen we ouders regelmatig op onze mini-bieb bij de deur.. Ook adviseren we ouders in het kijken van educatieve televisieprogramma's en vertellen hen over het belang van het praten bij de dagelijkse handelingen.

Met woorden in de weer

De basisschool gebruikt de methode: "Met woorden in de weer", van Verhallen en van der Nulft voor de uitbreiding van de woordenschat. De voorschoolpedagogisch medewerkers gebruiken eveneens de stappen uit deze methode bij het spelenderwijs aanbieden van woorden.

- Voorbewerken, *de context van het woord laten zien*
- Semantiseren, de 3 uitjes: *het woord uitleggen, uitbeelden, uitbreiden*
- Consolideren, *het woord frequent spelenderwijs herhalen*
- Controleren, *nagaan of het woord bekend is.*

Een taalrijke omgeving

We zorgen voor een taalrijke leeromgeving die uitnodigt tot taalactiviteiten. Te denken valt aan:

- Thematafel (met 'echte' voorwerpen en woordkaartjes)
- Verteltafel
- Leeshoek
- Huishoek
- Rijk ingerichte themahoek
- Afbeeldingen van thematische activiteiten

Interactief voorlezen

Dagelijks wordt interactief voorgelezen uit een prentenboek rondom het thema. Dit is **een vast ritueel**. We doen dit in kleine groepjes, waarbij we gebruik maken van Verhaal Centraal en de ruimte rondom de bank in de groep.

Belangrijke aspecten bij het interactief voorlezen:

- **Toepasselijk boek.** Bij interactief voorlezen ontstaan gesprekjes rondom boeken. Die komen het best op gang, als ze over dingen gaan die de kinderen meemaken. We spelen in op waar de kinderen enthousiast voor zijn.
- **Herhalen.** Herhalen is één van de belangrijkste tools bij de ontwikkeling van peuters. Hetzelfde boek een paar keer voorlezen, geeft de peuter houvast en veiligheid. Iedere keer begrijpt en herkent het kind een beetje meer.
- **Contact houden met de peuters.** We betrekken de peuters bij het voorlezen door oogcontact te maken, pauzes in te lassen, gelegenheid te geven om te reageren op het verhaal, vragen laten stellen over het verhaal of dingen in het boek aanwijzen.
- **Kinderen aan de praat krijgen.** We praten met de peuters over van alles bij een boek. We kijken samen naar de tekeningen, en zeggen wat er allemaal te zien is. We stellen open vragen. Een voorbeeld van een open vraag die niet met ja of nee beantwoord kan worden, is bijvoorbeeld: "Wat zou jij doen als...?"
- **We letten op de stem.** Een melodieuze stemgebruik bevordert het begrip van het verhaal.
- **Mimiek.** Gezichtsuitdrukkingen worden toegepast om teksten begrijpelijker te maken.
- Waar mogelijk maken we gebruik van **voorwerpen** en **handpoppen** om taal uit te lokken.

NB. Een uitgebreid overzicht van pedagogisch medewerkervaardigheden mbt taalontwikkeling is te vinden in het document 'zelfevaluatie responsieve interactie' (zie bijlage) en 'zelfevaluatie woordenschat' (zie bijlage)

5. Motorische ontwikkeling

Peuters leren door te bewegen en te ervaren. Peuters ontdekken de wereld door beweging en motorische oefeningen. Om deze reden besteden we veel aandacht aan de motoriek.

Een peuter ontwikkelt voornamelijk zijn **grove motoriek**. (Vanuit schouder naar arm naar hand)

Grove materialen stimuleren het kind in zijn grove motoriek en ondernemingslust.

Hoe stimuleren we de motoriek:

- Afwisseling van dagritme: rustige activiteit- bewegingsactiviteit;
- We geven de peuter de ruimte, zowel binnen als buiten is er voldoende speelruimte;
- Een stimulerende en actieve rol van de leiding. Pedagogisch medewerkers nemen initiatieven voor bewegingsspel;
- Bewegingsspelletjes (grote zachte ballen, skippyballen, klimtoestellen);
- Kringspelletjes (tikspelletjes, verstopspelletjes);
- Bouwmaterialen van groot naar klein, vrij en geleid spel;
- Sensomotorisch spel: voelopdrachten, blinddoekopdrachten, spelletjes met de zintuigen;
- Experimenten met water, klei zand, brooddeeg, scheerschuim, vingerverf, plaksel;
- Puzzels, insteekspel, kralen rijgen;
- Fietsen, steppen, huppelen, hinkelen, klimmen, springen.

We werken zo weinig mogelijk aan tafel en in de kring (15 minuten is het maximum voor peuters).

Buiten spelen

De pedagogisch medewerkers **stimuleren** de motorische ontwikkeling door uitdagende speelsituaties te creëren. Dit gebeurt buiten, of in de speelzaal bij slecht weer (zie ook: 7. Natuur en Milieu).

Binnen spelen

In de speelzaal wordt gebruik gemaakt van Nijha speelmateriaal.

Hierbij komen de volgende activiteiten aan bod:

Klimmen, springen, glijden, balanceren, gooien, vangen, kruipen, rollen met ballen, pittenzakken, hoepels en skippyballen. De opstelling wordt **afgewisseld** op een uitdagend peuterniveau. De peuters mogen veelal vrij spelen.

6. Kunst en Cultuur (en ontwikkeling creatieve vaardigheden)

Cultuur vormt een **geïntegreerd** onderdeel van ontwikkelingsgericht onderwijs en vanuit die visie heeft het kindcentrum ervoor gekozen cultuureducatie als geïntegreerd onderdeel op te gaan nemen binnen het onderwijsprogramma, waarbij we zoeken naar een hoogwaardige afstemming van binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten.

Om ervoor te zorgen dat alle geleidingen van cultuureducatie in een doorgaande lijn van 0-13 jaar gewaarborgd zijn, kiezen we ervoor de kunstdisciplines zoveel als mogelijk te verweven in de vijf bestaande kernactiviteiten.

De gebieden van cultuureducatie kunnen op verschillende manieren in het thema worden geïntegreerd;

- als thema, vb. thema 'Ik ben een kunstenaar'
- in het thema, vb. thema de boerderij. De kinderen maken koeien van papier-maché voor op de boerderij.
- naast het thema, vb. thema de boerderij. De kinderen zingen een lied over een ander onderwerp, vb. Pasen.

De rol van de kinderen

Het is niet de bedoeling dat kinderen leren wat cultuureducatie is. Kinderen **ontdekken** en leren zich gaandeweg open te stellen voor wat zich aan kunst, media en cultureel erfgoed aan hen voordoet en geven daaraan een eigen betekenis. Jonge kinderen krijgen volop ruimte om te **experimenteren** en kennis te maken met technieken en materialen.

De rol van de volwassene/ leerkracht

De **ontwikkeling** van het kind is het **uitgangspunt**. De volwassene maakt (samen met de culturele professional(s)) de kinderen ontvankelijk voor kunst en cultuur, van dichtbij tot veraf d.m.v. een rijke, uitdagende leeromgeving en daarbij toepasselijke activiteiten. Hiervoor observeert de leerkracht het kind goed. Vervolgens kiest zij steeds tussen leiden (voordoen, helpen, samen doen) en begeleiden (op gang helpen, suggesties geven, samen een plan maken, de organisatie helpen voor elkaar te krijgen). Bij jonge kinderen is het spelmotief aangrijpingspunt voor handelen. De directe omgeving van de school dient als uitgangspunt en bron van informatie en beleving.

Er is ruimte om te ontdekken / experimenteren, daarnaast wordt er kennis en vaardigheden aangereikt op het moment dat het kind of de activiteit daarom vraagt.

Beeldende activiteiten

In de groep is een **atelier** aanwezig, waar alle materialen te vinden zijn om (groot) te kunnen verven, plakken, kleuren, knippen, etc. Tijdens de speeltijd kunnen kinderen hier aan het werk.

Daarnaast kunnen de peuters één keer per week in de **werkplaats** van de KunstKnaller terecht om in kleine groepjes te werken. De begeleider van de activiteit :

- zet de benodigde spullen vooraf klaar;
- brengt de kinderen (kort) 'op verhaal' (dit kan o.a. door gebruik te maken van de tentoonstelling in het museum);
- begeleidt de kinderen bij de beeldende activiteit;
- kijkt goed naar de betrokkenheid en spanningsboog van de kinderen en stemt daarop af;
- begeleidt de kinderen bij het opruimen (zo ver dit mogelijk is samen met de kinderen);
- kijkt met de kinderen naar het werk;
- brengt de kinderen terug naar de groep.

Overige afspraken

- de activiteit heeft een sterk handelend karakter; peuters willen graag doen, bewegen;
- de geplande tijd is inclusief klaarzetten en opruimen, peuters hebben een korte spanningsboog een activiteit van bijv. 30 minuten kan voldoende zijn;
- de activiteit sluit aan bij de visie op kunst en cultuur van de Ontdekking;
- de kinderen werken met een schort aan;
- als dat kan komt er een pedagogisch medewerkster, pedagogisch medewerker of stagiaire met de kinderen mee;
- de activiteit hoeft geen thema-inhoud te hebben, dat mag wel.

Bij speciale gelegenheden als sinterklaas- kerst- carnaval- pasen en vader- en moederdag wordt er een werkje gemaakt met alle kinderen.

Cadeautjes maken

Peuters mogen een cadeautje maken wanneer een ouder of grootouder jarig is of iets anders te **vieren** (bijv. geboorte of jubileum) heeft. Het werkje is een cadeautje van de peuter. Zij leren iets voor een ander te maken; een ander blij te maken.

De werkjes die mee naar huis gaan zijn gemaakt van mooi materiaal, 'kindeigen' en zijn fraai ingepakt.

Muziek en dans

Naast de vaste liedjes (zie dagritme), horen bij alle thema's ook liedjes. Binnen elk thema worden **liedjes** en **versjes** aangeleerd. Gedurende verschillende momenten op de dag wordt een liedje **herhaald**. Natuurlijk wordt er bij verjaardagen ook volop gezongen.

Zingen heeft meerdere doelen. Het zorgt voor een gezellige, vrolijke en ontspannen sfeer. Bovendien is zingen bevorderlijk voor de taal- en spraakontwikkeling van de peuter.

We besteden aandacht aan het **bewegen op muziek**. Regelmatig laten we de peuters vrij dansen op muziek.

7. Natuur en Milieu

Spelen, ontdekken en zorgen

Kinderen spelen graag buiten. En vooral als er buiten volop te **ontdekken** valt. Dat is goed, want spelen is niet alleen leuk, het is ook belangrijk voor hun **ontwikkeling** en **gezondheid**. De buitenomgeving van de Ontdekking groeit en bloeit (letterlijk!). Er ontstaan steeds nieuwe hoekjes en we dragen zorg voor het onderhoud van wat er al is. Volwassenen begeleiden kinderen om **deel te nemen aan de zorg**. Bloembollen poten, harken, onkruid wieden en rotzooi opruimen. Kinderen op De Ontdekking leren zorgen voor onze natuur! Jongere kinderen onderzoeken de bloeiende bloemenpracht, bouwen hutten of balanceren op boomstammetjes. Probeer maar! Als je valt, dan val je zacht.

Uitgangspunt

Ons uitgangspunt is natuur- en milieueducatie het hele jaar door te **integreren** in de dagelijkse praktijk. Het geven van informatie en overdragen van kennis over natuur en milieu blijkt namelijk van beperkte waarde voor de vorming van een natuur- en milieubewuste burger. Het gaat erom te laten zien in welke activiteit die kennis en vaardigheden betekenisvol inzetbaar zijn en wat dat voor je omgeving betekent. We betrekken kinderen dus in concrete zorgactiviteiten waarin ze verantwoordelijkheid krijgen voor het welzijn van hun levende omgeving. Dat loopt van het verzorgen van planten en dieren rondom het gebouw tot en met het zorgen voor je schoolomgeving, het zorgen voor plantsoenen of voor het zwerfafval in de wijk.

Een buitenomgeving als deze is nooit 'af'. Steeds ontstaan nieuwe hoekjes en moeten we zorg dragen voor het onderhoud van wat er al is. Volwassenen begeleiden kinderen om **deel te nemen aan deze zorg**. Bloembollen poten, harken, onkruid wieden en rotzooi opruimen. Kinderen op De Ontdekking leren zorgen voor onze natuur!

Peuterpret

De buitenomgeving waar onze dreumesen en peuters spelen en ontdekken noemen we 'Peuterpret'. De ruimte wordt deels afgescheiden met een haag. De jongste kinderen spelen achter het hek.

Grotere kinderen kunnen van de **groene heuvel glijden** of spelen met **zand, water** en andere **natuurlijke materialen**. Natuurlijk kunnen ze er ook rondrijden op fietsjes of met karren. Twee verhoogde plantenbakken creëren de mogelijkheid om aan de slag te gaan als echte **tuiniers**. Aan de **houten picknicktafels** spelen de kinderen naar hartenlust met natuurlijke materialen als schelpjes, steentjes en schors.

8. Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Wat houdt VVE in?

Met Voor- en Vroegschoolse Educatie (afkorting: VVE) wordt bedoeld: maatregelen waarmee geprobeerd wordt om **onderwijsachterstanden** te verminderen bij de start van de basisschool. Op voorschool De Ontdekking bestaat de mogelijkheid tot VVE. Startblokken van Basisontwikkeling vormt het werkplan. Peuters profiteren 4 dagdelen van dit programma.

Welke peuters komen in aanmerking voor VVE?

De **toeleiding** van de peuters naar de voorschool is door de gemeente opgedragen aan **GGD jeugdgezondheidszorg** (het consultatiebureau). Bij ernstige gedragsproblemen kan geen VVE aangeboden worden. Soms zal -in samenspraak met de IB-er en de locatiedirecteur- doorverwezen worden naar een medischkinderdagverblijf of andere hulpverlening.

Tijdens het informatief gesprek bij inschrijving met de locatiedirecteur uitleg gegeven over VVE. Wanneer op dat moment duidelijk is dat de peuter voor VVE in aanmerking zal komen wordt uitgebreid op het onderwerp ingegaan en het belang van VVE benadrukt.

Bij ernstige gedragsproblemen kan geen VVE aangeboden worden. Soms zal, in samenspraak met de IB-er en de locatiedirecteur, doorverwezen worden naar een medisch peuterdagverblijf of andere hulpverlening.

VVE is niet verplicht

Indien de peuter in aanmerking komt wordt VVE door de school aangeboden. We zullen het de ouders van harte aanbevelen en zeer duidelijk de voordelen van een VVE programma, ook op langere termijn, onder de aandacht brengen. We kunnen het echter niet verplichten.

Inhoud VVE programma

Startblokken voor basisontwikkeling vormt het werkplan. Voor de uitwerking van de specifieke kennis en vaardigheden (buitencirkel) worden de SLO-doelen gehanteerd.

Voorlichting aan de ouders over VVE

Wanneer een peuter in aanmerking komt voor VVE wordt dit door de pedagogisch medewerkers bij de intake besproken. In dit gesprek komt aan de orde:

- De reden van VVE voor deze peuter
- De manier waarop op De Ontdekking gewerkt wordt
- Wat ouders kunnen doen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren
- Wat de school verwacht van de ouders; o.a. het belang van op tijd komen en frequente aanwezigheid
- Tips voor de thuissituatie: spreken met je kind, voorlezen en samen kijken in boeken, bibliotheekbezoek, 'de wereld in', educatieve televisieprogramma's.

Wanneer starten we met VVE

Wanneer een peuter start met de voorschool starten we in principe met 2 dagdelen. Na 3 maanden evalueren we de ontwikkeling van de peuter en indien deze ontwikkeling onvoldoende op gang komt (met name spraaktaalontwikkeling) gewenst wordt een peuter besproken in een peuterzorgteam. Hierin wordt afgewogen of VVE een juiste optie is om de ontwikkeling van de peuter optimaal te laten verlopen.

9. Organisatie

Voorschool De Ontdekking is een plek waar kinderen graag komen. Er wordt gewerkt met 'Startblokken van Basisontwikkeling'. Op de voorschool komen peuters van 30 maanden tot 4 jaar spelen. Iedere groep heeft maximaal 16 peuters en (minimaal) 2 pedagogisch medewerkers.

De namen van onze pedagogisch medewerkers (en de dagdelen waarop zij werken) zijn te vinden op onze website onder het kopje 'groepen voorschool'.

Vanaf augustus 2020 hanteren we de volgende dagdelen:

- maandagmiddag 12.30 uur – 14.15 uur & woensdagochtend 08.30 uur – 11.45 uur
  - leidsters: Margaret Sluyters en Sehla Unveren
- dinsdagmiddag 12.30 uur – 14.15 uur & donderdagochtend 08.30 uur – 11.45 uur
  - leidsters dinsdagmiddag: Elly Lankhuijzen en Margaret Sluyters
  - leidsters donderdagochtend: Elly Lankhuijzen en Sehla Unveren

Tijden

Ochtend: **8:30 - 11:45 uur** (inloop vanaf 8:20 uur)

Middag: **12:30 - 14:15 uur** (geen inloop)

Ouderbijdrage

Wanneer een peuter gebruik gaat maken van de voorschool van een basisschool van Delta-onderwijs dan zijn daar kosten aan verbonden. De voorscholen vallen nog niet onder het regulier onderwijs dat, als uw kind 4 jaar wordt, gratis is. Voor deelname aan de voorschool vragen wij van u een ouderbijdrage. Daarnaast subsidieert de gemeente Oosterhout ook de voorscholen.

De ouderbijdrage voor de voorschool bedraagt € 8,17 per uur over 20 uren per maand. U hoeft echter in de meeste gevallen niet dit gehele bedrag te betalen, maar veel minder. Omdat de voorscholen vallen onder de wet kinderopvang kunt u, als u recht hebt op kinderopvangtoeslag, via de belastingdienst kinderopvangtoeslag aanvragen. Hebt u geen recht op kinderopvangtoeslag, dan kunt u gebruik maken van de inkomensafhankelijke subsidie van de gemeente Oosterhout. Hieronder leest u hoe een en ander werkt.

Hoe werkt het als u recht hebt op kinderopvangtoeslag?

U hebt recht op kinderopvang als:

- U en uw toeslagpartner beiden werken, een traject volgen naar werk of een opleiding of inburgeringscursus volgen
- U als alleenstaande ouders werkt, een traject volgt naar werk of een opleiding of inburgeringscursus volgt

U krijgt 6 weken voordat uw peuter kan starten op de voorschool een plaatsingsvoorstel dat door u wordt ingevuld. Nadat wij dit formulier van u ontvangen hebben krijgt van ons een overeenkomst waarin wij afspreken dat uw peuter 200 uur per schooljaar bij ons voorschoolse educatie volgt. Met deze overeenkomst kunt u via de website toeslagen.nl kinderopvangtoeslag aanvragen. U hebt daarvoor een DigID nodig. Heeft u dat nog niet vraag dat dan snel aan. Vanaf de start op de voorschool factureren wij u maandelijks, met uitzondering van de maanden juli en augustus, zolang uw peuter de voorschool bezoekt 20 uur voorschoolse opvang. Die betaalt u aan ons, liefst door middel van automatische incasso. U ontvangt van de belastingdienst de kinderopvangtoeslag terug. Let hierbij wel op dat de belastingdienst 12 maanden toeslag geeft en wij maar

10 maanden incasseren. U krijgt dus standaard teveel kinderopvangtoeslag, het teveel moet u terug betalen. Wij adviseren u de uren per maand waar u toeslag voor aanvraagt op 16,5 uur te houden, zo hoeft u aan het einde van het jaar het teveel ontvangen bedrag niet terug te betalen, Volgt uw peuter VVE, dan berekenen wij de extra 20 uur per maand voor € 0,-

Hoe werkt het als u geen recht hebt op kinderopvangtoeslag?

Dan heeft u recht op de inkomensafhankelijke subsidie van de gemeente Oosterhout. Wat zijn dan de kosten van de voorschool per uur?

Gezamenlijk toetsingsinkomen gezin		Ouderbijdrage peuteropvang per uur	
		1 ^e kind	2 ^e kind e.v.
lager dan	€ 19.890	€ 0,33	€ 0,33
€ 19.891	€ 30.581	€ 0,41	€ 0,35
€ 30.582	€ 42.082	€ 0,87	€ 0,44
€ 42.083	€ 57.238	€ 1,36	€ 0,45
€ 57.239	€ 82.276	€ 2,36	€ 0,66
€ 82.277	€ 114.011	€ 4,02	€ 1,03
€ 114.012	en hoger	€ 5,41	€ 1,93

U krijgt 6 weken voordat uw peuter kan starten op de voorschool een plaatsingsvoorstel dat door u wordt ingevuld. In dat formulier moet u aangeven dat u geen recht hebt op kinderopvangtoeslag en wat uw gezamenlijke gezinsinkomen is. Wij moeten daarbij ook een inkomensverklaring van u ontvangen als bewijs. Vanaf de start op de voorschool krijgt u van ons maandelijks, met uitzondering van de maanden juli en augustus, zolang uw peuter de voorschool bezoekt een factuur voor 20 uur voorschoolse opvang. Wij hebben dan al voor u berekend op welk bedrag subsidie per uur u recht heeft en u betaalt aan ons alleen het netto uurtarief uit bovenstaande tabel. Die betaalt u aan ons, liefst door middel van automatische incasso. Volgt uw peuter VVE, dat berekenen wij de extra 20 uur per maand voor € 0,-

Planning

Bij de verschillende groepsactiviteiten is een goede organisatie van belang. De organisatie moet zodanig zijn dat de rust en veiligheid gewaarborgd blijven.

Dagelijks **plannen** de pedagogisch medewerkers in het **logboek** activiteiten met groepjes kinderen. Zij gebruiken hiervoor het logboekmodel.

Bij activiteiten waarbij veel verschillende materialen gebruikt worden, wordt alles van tevoren klaargezet, zodat zo snel mogelijk met de activiteit begonnen kan worden en er weinig tijd verloren gaat aan de organisatie.

Thematafel

De thematafel met **voorwerpen** bij het thema wordt bij elk thema **samen met kinderen** samengesteld. We stimuleren kinderen (en ouders) om ook **themaspullen** van **thuis** mee te nemen. De voorwerpen krijgen **labels** (woordkaartjes), zodat de kinderen ervaren dat bij elk voorwerp een “woord hoort” en de ouders kunnen zien welke woorden bij het thema worden gebruikt/ aangeboden.

Prentenboeken over het onderwerp mogen nooit ontbreken. Gedurende het thema wordt uit deze boeken voorgelezen.

Verdeling van de activiteiten over de pedagogisch medewerkers

We streven ernaar zoveel mogelijk **in kleine groepen/ kleine kringen te werken**. De pedagogisch medewerkers maken hierover aan het begin van een dagdeel afspraken en plannen hun activiteit, bedoeling en rol in het logboek.

Bij activiteiten met de hele groep heeft een van de pedagogisch medewerkers de leiding. Dit wordt vooraf **afgesproken** en deze pedagogisch medewerker bereidt de activiteit voor. De ander heeft een ondersteunende rol en doet mee in de activiteit.

Eten en drinken

We **stimuleren gezonde voeding** en het eten van groente en fruit. Peuters mogen groenten/ fruit meenemen. Het fruitbakje wordt voorzien van naam bij binnenkomst in een bak gezet. Om de beurt mag een peuter de bakjes uitdelen. Het Kindcentrum zorgt voor drinken.

Vrijwilligersbeleid

Op ons Kindcentrum werken we geregeld met vrijwilligers, stagiaires of beroepskrachten in opleiding. Zij kunnen boventallig ingezet worden op onze voorschool en hier onder begeleiding activiteiten ondernemen met een kleine of grotere groep. Bij deze activiteiten is altijd een vaste leidster aanwezig. Deze leidsters zorgt direct voor de begeleiding en ondersteuning van deze collega's.

Voordat deze vrijwilligers, stagiaires of beroepskrachten met kinderen mogen werken, ontvangen we van hen een recente Verklaring Omtrent Gedrag. De kosten hiervoor kunnen gedeclareerd worden bij het Kindcentrum.

10. Ouders

Oriënterend gesprek

Ouders die meer willen weten over Kindcentrum De Ontdekking, kunnen een **afspraak maken** voor een informatief gesprek en een rondleiding door de locatiedirecteur. U krijgt dan uitgebreide informatie over de mogelijkheden, de werkwijze met kinderen, activiteiten die we ondernemen, contacten met ouders, etc. Aan het eind van het gesprek krijgt u -indien u dat wenst- een inschrijfformulier en extra informatie mee.

Inschrijving

Thuis kunt u de informatie uit het oriënterend gesprek **rustig nalezen**. Indien u besluit uw kind op ons Kindcentrum te willen inschrijven, kunt u uw kind online aanmelden via deze link:
<https://inschrijving.novict.nl/QTnKzmSL91M>

Intakegesprek

Een aantal weken voordat uw kind bij ons gaat starten, krijgt u een brief met **praktische informatie**. Hierin staan de **dagdelen** waarop het kind geplaatst is en de mentor (pedagogisch medewerker) welke is toegewezen aan uw kind. U ontvangt dan ook een mapje met aanvullende papieren met extra informatie. Er zitten ook enkele formulieren in die ingevuld moeten worden, waaronder het Dit-ben-ik-formulier. Met behulp van deze vragenlijst brengen we het kind in beeld, zodat we uw kind vanaf de start goed kunnen begeleiden. Vanuit de lijst en het gesprek gaan we na hoe we de ontwikkeling van uw kind het beste kunnen stimuleren. Ook krijgt u van ons aanvullende informatie over het fruit eten en drinken, onze thema's, enz.

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouder, om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken.

Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep waarin het kind geplaatst is. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goed band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind zullen we de wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken.

U krijgt vooraf aan de plaatsing persoonlijk bericht wie van de pedagogisch medewerker mentor van uw kind is.

Voordat uw peuter start op de voorschool komt een pedagogisch medewerker (de mentor) op **huisbezoek**. Voor ouders en kind is dit een moment om uitgebreider kennis te maken om zo de start op de voorschool makkelijker te maken. Tijdens het huisbezoek wordt de vragenlijst 'Dit ben ik' besproken. Met behulp van de vragenlijst brengen we het kind in beeld, zodat we uw kind vanaf de start goed kunnen begeleiden. Vanuit de lijst en het gesprek gaan we na hoe we de ontwikkeling van uw kind het beste kunnen stimuleren. Ook krijgt u van ons aanvullende informatie over het fruit eten en drinken, onze thema's, enz.

Nederlands spreken

Ouders en kinderen spreken Nederlands op school. Ook ouders die thuis gewend zijn een andere taal te spreken. Wanneer ouders het moeilijk vinden zich hieraan te houden worden ze -op een vriendelijke manier- hierop aangesproken door de pedagogisch medewerkers.

Eerste keer

De eerste keer dat de peuters komt spelen mogen ouders zo lang mee blijven doen als zij denken dat prettig is voor hun kind. De eerste 3 maanden is een wenperiode voor uw kind. Na 3 maanden kijken we samen hoe het gaat met uw kind m.b.v. een stand van zaken verslag (entreeperiode).

De wenperiode is bedoeld om elkaar te leren kennen, hetgeen geldt voor het kind, de ouder en de pedagogisch medewerker. Daarnaast is het ook van belang om het gebouw, de andere kinderen en de overige pedagogisch medewerkers te leren kennen.

Wennen vereist zorgvuldigheid, omdat dit de basis legt voor het verdere verloop van de ontwikkeling van een kind. Iedereen heeft een wenperiode nodig, maar de duur is afhankelijk van het kind. Wanneer het kind het moeilijk heeft, is het de taak van de pedagogisch medewerker om dit aan de ouder te laten weten. Het kind is pas gewend als het een plaats in de groep heeft. Voor sommige kinderen duurt dat langer; de pedagogisch medewerker is hier alert op. Wij gaan er vanuit dat alle kinderen zich uiteindelijk gaan 'thuis voelen' in de opvang ieder kind uit dit op zijn eigen manier. Is dit echter na een lange periode nog niet het geval, dan wordt er samen met de ouder en eventueel de directie naar een passende oplossing gezocht.

Zindelijk worden

We vragen ouders het door te geven aan de pedagogisch medewerker als het kind bezig is met zindelijk worden. De pedagogisch medewerkers zetten de aanpak van thuis dan voort op de voorschool

Inloop

De ochtend op de voorschool start met een inlooptijd. De ouders mogen met hun peuter de klas binnenkomen vanaf 8.20. Het is de bedoeling dat alle peuters om 8.30 uur binnen zijn. We stimuleren en moedigen ouders aan om **in de ochtend** tot ongeveer 08.40 uur **in de groep te blijven** om even mee te komen doen in de groep (met hun kind te spelen, samen een boekje te lezen, etc.)

's Middags is er geen inloop en verwachten we dat de kinderen om 12.30 binnen zijn.

Meteen bij het binnenkomen, gaat de aandacht van de pedagogisch medewerkers uit naar de peuters. Alle peuters worden persoonlijk door de pedagogisch medewerkers begroet. We vinden het belangrijk dat peuters en hun ouders zich welkom voelen. De pedagogisch medewerker gaat zoveel mogelijk bij een groepje kinderen zitten om het spelen te stimuleren.

Tijdens het huisbezoek wordt de ouders verteld wat de bedoeling is van de inloop:

- De dag rustig beginnen;
- De kinderen beginnen meteen met spelen als ze binnenkomen;
- De ouders spelen met het eigen kind en met andere kinderen;
- De ouders tonen belangstelling voor de activiteiten waar de peuter mee bezig is;
- De overgang van thuis naar school verkleinen. Afscheid vergemakkelijken.

Informeren van ouders

We zien ouders als partner in de zorg ten behoeve van een optimale ontwikkeling van hun kind. We vinden het dan ook van belang dat zij weten wat we doen en waarom we het zo doen. We informeren ouders via:

- thematische informatieavond aan het begin van het schooljaar
- via de tweewekelijkse nieuwsbrief
- via klasbord van de voorschool
- via het themaboekje
- via het plakboek (bij overdracht)
- meedoemomenten en presentaties
- foto's en werk in de groep en in de hal
- oudergesprekken
- huisbezoek

We informeren ouders over:

- het thema, de activiteiten en bedoelingen
- mogelijke thuisactiviteiten (ouder/ kind)
- woorden, liedjes en versjes bij het thema
- de ontwikkeling van hun kind
- het ontwikkelingsgericht werken/ Startblokken
- (na-) scholing
- bijzonderheden in de groep

Oudergesprekken

Vrijwel dagelijks hebben we met ouders een (kort) gesprekje bij het brengen en halen van hun kind. De pedagogisch medewerkers proberen de aandacht zoveel mogelijk te verdelen over de verschillende ouders. Ook bij ouders zijn we alert op een positieve benadering. Voor veel ouders is het de eerste kennismaking met een school. We houden rekening met een emotionele beleving bij ouders.

Vanuit ons kind-volgsysteem "HOREB" wordt er gewerkt met leeftijdsgebonden observatiemomenten. Om ouders up-to-date informatie te kunnen geven over de ontwikkeling van hun kind zal de mentor, na het invullen van de observatielijsten ouders uitnodigen voor een georganiseerd gespreksmoment. Op deze wijze kunnen ouders en mentor samen gericht in gesprek gaan over de ontwikkeling van het kind.

De georganiseerde gespreksmomenten met ouders zijn:

1. **Het Huisbezoek** bij de start aan de voorschool

2. **Ouder Vertel Eens Activiteit**

Aan het begin van elk schooljaar worden alle ouders uitgenodigd voor een gesprek met de pedagogisch medewerker. In dit gesprek vertelt u als ouder (en kindkenner) over uw kind.

3. **Het 3-maandengesprek**

4. **Het 3-jarigengesprek**

5. **De overdracht naar de basisschool/bsc**

Als een kind bijna 4 jaar is, wordt er een overdracht naar de basisschool opgemaakt. Deze wordt besproken met ouders en de nieuwe leerkracht(en) en dient tevens als overdracht naar groep 1. Ouders geven hiervoor toestemming op het 'Dit ben ik' formulier bij de intake.

Incidenteel wordt door de pedagogisch medewerkers een aparte afspraak gemaakt voor een gesprek met de ouders.

Aanleiding kan zijn:

- Zorgen over de ontwikkeling van de peuter. (In dit geval is de IB-er bij het gesprek aanwezig)
- Problemen met het naleven van afspraken. (In dit geval is eventueel de IB-er en/of locatiedirecteur bij het gesprek aanwezig)

Van alle gesprekken wordt een kort verslagje gemaakt (digitaal).

11. Peuterzorg

Observaties

Dagelijks observeren de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de peuter zodat duidelijk wordt aan welk aspect meer aandacht besteed moet worden. Opvallende zaken worden door de pedagogisch medewerkers genoteerd in het kinderdagboek en besproken met de IB-er.

Klassenbezoeken en groepsobservaties

Minimaal 2x per jaar vindt een groepsobservatie plaats door de intern begeleider. Deze observeert de kinderen en geeft feedback op pedagogisch medewerker vaardigheden. Opvallendheden worden teruggekoppeld in het beleidsteam (zorg).

HOREB

Bij de observatie van de peuters maken we gebruik van HOREB voor observatie en registratie.

Peuterbespreking met IB-er

De zorg voor de peuters is opgenomen in de zorgprocedure zoals beschreven in het zorgplan van De Ontdekking. Tijdens de zorgweken (6x per jaar) worden individuele peuters besproken. Als we ons zorgen maken over de ontwikkeling van een peuter gaan we in de zorgprocedure over naar stap 2 (zie ook zorgplan).

Peuterzorgteam (PZT)

Een paar keer per schooljaar vindt een peuterzorgteam plaats (PZT)

Dit is een bespreking plaats tussen de IB-er, een van de pedagogisch medewerkers en een verpleegkundige van Thebe. Zowel de school als Thebe kan een peuter ter bespreking inbrengen.

De signalen kunnen betrekking hebben op:

- Gedrags- en ontwikkelingsproblemen van individuele peuters
- Risicofactoren in de sociale context van de individuele peuter
- Knelpunten in de samenwerking, zoals onderlinge afstemming en taakafbakening

De reden waarom een signaal wordt ingebracht kan zijn:

- Informatie
- Consultering
- Hulpverlening
- Samenwerking
- Verwijzing

Werkwijze en privacybeleid PZT

Ieder PZT heeft een coördinator, een JGZ verpleegkundige van Thebe, die tevens optreedt als voorzitter van het overleg. Voorafgaand aan het overleg verzamelt de voorzitter de ingekomen signalen en zorgt voor eventueel aanvullende informatie. De voorzitter draagt er tevens zorg voor dat alle deelnemers tijdig de agenda ontvangen.

Voor disciplines die niet participeren in het PZT, zoals bijvoorbeeld de huisarts of bureau jeugdzorg (BJZ), bestaat de mogelijkheid een peuter ter bespreking aan te melden bij het PZT. Zij dienen hierom op de hoogte te worden gebracht van het bestaan van het PZT, de naam van de coördinator en de geplande vergaderdata.

Privacy

Om de privacy te waarborgen zoals die is vastgelegd in de wet, zonder onrecht te doen aan de primaire doelstelling van ketenzorg zijn de volgende richtlijnen ontleend aan Pannebakker en Snijders(2003):

- Informatie wordt alleen uitgewisseld met toestemming van de ouders
- Alle informatie is vertrouwelijk en blijft binnen de beslotenheid van het team
- Alleen die informatie wordt uitgewisseld die relevant is voor de voortgang van het proces. Het nakomen van deze afspraken is een gezamenlijke verantwoording van de deelnemers aan het overleg. Door de voorzitter wordt toegezien op de aard en relevantie van de verstrekte informatie en zo nodig roept hij de deelnemers tot de orde.

In de vorm van onderlinge consultatie bestaat de mogelijkheid een casus anoniem in te brengen: er moet dan gezamenlijk voor gewaakt worden dat er inderdaad geen namen worden genoemd. De mogelijkheid bestaat dat de casus wordt herkend en dan kan buiten de vergadering contact met elkaar worden gezocht om te kijken of de andere partij mogelijkheid ziet wel toestemming te verkrijgen en de casus een volgende keer opnieuw in te brengen.

Het kan zijn dat een inbrenger zwaarwegende redenen heeft een casus zonder toestemming van de ouders niet anoniem in te brengen. Op uitnodiging van de voorzitter zal de inbrenger zijn argumenten in de groep bespreken. De groep beslist dan gezamenlijk al dan niet tot bespreking over te gaan. Indien de bespreking toch plaatsvindt worden ouders zo snel mogelijk op hoogte gebracht. In principe is de inbrenger degene die alsnog de ouders inlicht, zonedig kan de coördinator hierbij ondersteunend op treden. Mocht er reden zijn aan te nemen dat de veiligheid van de inbrenger gevaar loopt, zal de coördinator de taak overnemen.

Actie na bespreking casus

Indien na bespreking van een casus blijkt dat er onvoldoende informatie is om tot actie over te gaan, wordt afgesproken wie de ontbrekende informatie gaat verzamelen.

Na de fase van informatieverzameling en uitwisseling wordt de casus geanalyseerd en vervolgens worden acties/interventies geformuleerd. Er zijn vier actiemogelijkheden:

- Geen actie Er wordt voorlopig geen actie ondernomen wanneer blijkt dat het niet nodig is
- Voorlopig geen actie Dit besluit wordt genomen wanneer de problematiek te licht lijkt om direct stappen te ondernemen of dat er onduidelijkheid is of er sprake is van problematiek. In beide gevallen wordt afgewacht hoe een en ander zich gaat ontwikkelen en bovendien wordt afgesproken welk lid van het PZT dit kind gaat 'volgen'.
- Actie vanuit het PZT Indien besloten wordt dat er interventie nodig is, wordt in het team gekeken wie deze interventie het best kan uitvoeren. Tijdens iedere volgende bijeenkomst komt deze casus op de agenda.
- Verwijzing naar externe hulpverlener Wanneer geen passende hulp vanuit het kernteam kan worden geboden of wanneer de situatie te complex is, volgt verwijzing naar derde. Binnen het team wordt afgesproken wie het verwijzingsproces gaat begeleiden en deze persoon is dan ook verantwoordelijk voor terugrapportage naar het PZT

In de laatste drie gevallen wordt de naam van de peuter genoteerd op de peuterzorglijst en komt in iedere volgende bijeenkomst terug op de agenda om te bespreken of de problemen nog bestaan, of de interventies zijn toegepast en of zij effectief zijn. Pas op het moment dat gezamenlijk wordt besloten dat monitoring niet meer nodig is, wordt de naam van het kind van de lijst verwijderd.

Probleemeigenaar

Per casus wordt een probleemeigenaar benoemd. In de meeste gevallen is dit die organisatie die het probleem oppakt, mocht dit nog niet direct duidelijk zijn dan blijft de inbrenger probleemeigenaar. De probleemeigenaar heeft tot taak de diverse acties in kaart te brengen en zo nodig sturend op te treden. Mocht dit tot vragen leiden dan kan men zich tot de coördinator wenden, die zo nodig steun kan bieden.

12. Feesten en vieren

Verjaardagen

Een peuter mag op de voorschool zijn/haar verjaardag **viere**n. Ouders zijn, in overleg met de pedagogisch medewerkers, **welkom** om mee te komen feesten. Bij de peuters zorgen we voor een eenvoudige viering van de verjaardag. Er mag een gezonde traktatie uitgedeeld worden.

Schoolfeesten

De schoolfeesten worden op de voorschool **in de groep in aangepaste vorm** gevierd. Het dagelijkse ritme wordt zoveel mogelijk in stand gehouden. Waar mogelijk wordt (kort) aangesloten bij de opening/afsluiting van een feest. Wanneer er een schoolfeest gevierd wordt, streven we ernaar **alle peuters** mee te laten vieren. Op het moment dat deze groep heel groot is, kiezen we ervoor hen in twee groepen te laten komen en de activiteiten te verdelen.

Uitstapjes

Tijdens elk thema gaan we met de peuters '**de wereld in**'. Soms doen we dit met een klein groepje, maar regelmatig gaan we met een grotere groep op stap. Deze uitstapjes gaan niet ver weg en **sluiten aan bij het thema** in de groep. Te denken valt aan: boodschappen doen bij de supermarkt, een brief posten, foto's maken van de tuinen of verkeersborden in de straat, naar het bos, naar de volkstuin, etc.

***“Groot worden op de Ontdekking is als een avontuurlijke reis met
interessante ontmoetingen en ervaringen.
In uitdagende activiteiten gaan we op zoek naar onze mogelijkheden.
Aan het eind van de reis stappen we met een rijk gevulde rugzak
vol vertrouwen de grote wereld in!”***

Kindcentrum De Ontdekking
Kamerlingh Onneslaan 3
4904 KJ Oosterhout.
tel. 0162 - 426990

email: directie@ontdekking.net
Website: www.ontdekking.net